

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра теорії і методики фізичного виховання і спорту

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **«Основи теорії та методики спортивного відбору та орієнтації»**

Освітньо-професійна програма **фізична культура і спорт**

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Флєрчук Віктор Вікторович
Профайл викладача	
E-mail викладача(ів)	flerchuk_v@ukr.net
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7349
Консультації очні	Очні: середа, 4-а пара, 3-106; п'ятниця, 4-а пара, 3-106; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота з ЛРС	Курсовий проєкт	Курсова робота	залік	іспит	
						Разом	Лекції	Лабораторна робота	Практичні заняття						
О	Д	5	2	4	120	54	36		18		66				
О	З	5	2	4	120	12	6		6		108				

Анотація навчальної дисципліни

Вивчення курсу — «Основи теорії та методики спортивного відбору та орієнтації» займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 017 «Фізична культура спорт». В процесі вивчення цієї дисципліни передбачається опанування студентами знань з такої проблеми, як відбір і орієнтація в спорті; спортивної обдарованості дітей і підлітків: відбору і спортивної спеціалізації в різних видах спорту; етапів відбору і орієнтації в процесі багаторічної підготовки; педагогічного, медико-біологічного і психологічного критеріїв спортивного відбору.

Програма розкриває проблеми відбору і орієнтації в спорті; спортивної обдарованості дітей і підлітків: відбору і спортивної спеціалізації в різних видах спорту; етапів відбору і орієнтації в процесі багаторічної підготовки; тестів для визначення і розвитку здібностей спортсменів; педагогічного, медико-біологічного і психологічного критеріїв спортивного відбору.

Пререквізити – актуальні проблеми фізичної культури і спорту, педагогіка вищої освіти, філософія освіти, іноземна мова (за професійним спрямуванням), методологія та організація наукових досліджень.

Кореквізити – акмеологія фізичного виховання і спорту, практика за профілем майбутньої професії, кваліфікаційна робота, атестаційний екзамен.

Мета курсу - формування і розвиток у студентів рівня міжкультурної комунікативної компетенції. Освоєння магістрантами знань, що стосуються теоретико-методологічних основ галузі Фізичної культури та спорту.

Завдання дисципліни: Формування особистісного ставлення до теоретичних і практичних проблем, що вивчаються сучасною, модернізованою програмою; підвищення рівня загальної академічної, і професійно-педагогічної культури, за допомогою теорії спорту; формування практичних навичок для професійної діяльності в сфері фізична культура: в загальноосвітніх установах, установах додаткової освіти спортивної спрямованості, спортивних і фізкультурно-оздоровчих центрах і клубах, підприємствах і організаціях будь-якої форми власності; розвиток самостійності в рішенні професійних завдань на основі використання дисципліни «Основи теорії та методики спортивного відбору та орієнтації»; орієнтація на підготовку висококваліфікованих випускників широкого профілю в сфері фізичної культури і спорту.

Очікувані результати навчання.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **оцінювати** здібності і професійну майстерність тренера в обраному виді спорту; **проводити** контроль та адекватно регулювати фізичні навантаження на спортсмена і ефективно вирішувати проблеми спортивної адаптації, **забезпечувати** підготовку спортсмена з обраного виду спорту на різних стадіях та етапах багаторічної спортивної підготовки, керувати його підготовкою в різних періодах навчально-тренувального циклу, **здійснювати** в обраному виді спорту спортивний відбір на різних його етапах із застосуванням різних методів дослідження, **здатність** організовувати і здійснювати теоретичну, фізичну, технічну, тактичну, психологічну підготовку спортсмена з обраного виду спорту в ході багаторічної спортивної підготовки, **володіти** теоретико-методичними основами спортивного відбору та підготовки спортивного резерву в обраному виді спорту.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання.

Таблиця 3 – Тематичний план дисципліни

№ тижня	Тема лекції	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення	Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 5-9; [2] с. 6-15; [3] с. 7-15; [4] с. 28-48; [5] с. 10-28
2	Система спортивного відбору в різних країнах	Система спортивного відбору в різних країнах	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[4] с. 58-70.
3	Вікові особливості біологічного розвитку спортсменів.	Вікові особливості біологічного розвитку спортсменів.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 17-26; с. 84-91; [2] с. 16-26, с. 36-38; [5] с. 30-38.
4	Організаційно-методичні основи спортивного відбору. Відбір обдарованих спортсменів. Відбір талановитих спортсменів. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. Відбір спортивної еліти.	Організаційно-методичні основи спортивного відбору. Відбір обдарованих спортсменів. Відбір талановитих спортсменів. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. Відбір спортивної еліти.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[4] с. 72-96

5	Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла.	Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	6	[3] с.32-42
6	Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки.	Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	6	[1] с. 32-41, 53-57; [3] с. 45-54; [5] с. 42-51
7	Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки.	Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 42-51; [2] с. 18-30; [3] с. 60-72; [5] с. 52-64.
8	Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки.	Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[3] с. 60-72
9	Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки.	Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	8	[1] с. 54-75; [2] с. 44-67; [5] с. 73-92; с. 97-108
10	Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки	Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 64-75; [5] с. 97-108.
11	Адаптація до фізичних навантажень. Генетичні маркери у відборі і прогнозуванні високих спортивних досягнень.	Адаптація до фізичних навантажень. Генетичні маркери у відборі і прогнозуванні високих спортивних досягнень.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[3] с. 74-86, [5] с. 129-145.
12	Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту.	Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[3] с. 89-98
13	Основні медико-біологічні критерії спортивного відбору.	Основні медико-біологічні критерії спортивного відбору.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4	[3] с. 104-124; [6] с. 91-131;
14	Тести для визначення і розвитку здібностей спортсменів. Тестування розвитку загальних і спеціальних здібностей.	Тести для визначення і розвитку здібностей спортсменів. Тестування розвитку загальних і спеціальних здібностей.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	6	[2] с. 87-104; [3] с. 165-180; [5] с. 165-187

Примітка: * Лекційні заняття проводяться щотижня, практичні заняття один раз на два тижні по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, курсову роботу та інші домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестатії. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання задач та захисту курсової роботи. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Захист курсової роботи здійснюється публічно перед комісією, призначеною завідувачем кафедри відповідно до графіка.

Оцінювання результатів навчання студентів за ваговими коефіцієнтами.

Аудиторна робота							СРС
Захист практичних робіт ЗПР1,	Захист практичних робіт ЗПР2,	Захист практичних робіт ЗПР3,	Захист практичних робіт ЗПР4,	Контрольна робота	Поточний тестовий ТК1,	Поточний тестовий ТК2	Поточний тестовий ТК3
0,1	0,1	0,1	0,1	зарах	0,2	0,2	0,2

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЕКТС

Оцінка ЕКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Рекомендована література

Основна література

1. Бондарчук А. П. Периодизация спортивной тренировки / А. П. Бондарчук. — К.: Олимп. лит., 2000. — 303 с.
2. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта / Л. В. Волков. — К.: Олимп. лит., 2002. — 294 с
3. Матвієнко І. С. Визначення механізму набору дітей до груп початкової підготовки у веслуванні на байдарках і каное // І. С. Матвієнко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. — 2005. — № 2-3. — С. 26—28.
4. Платонов, В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и её практическое применение / В. Н. Платонов. – Киев: Олимпийская литература, 2013. – 624 с.
5. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика у 2 кн. Кн. 2. Відбір у різні види спорту: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2010. 784 с.

Додаткова література

6. Алабин В. Г. Многолетняя тренировка юных спортсменов : учеб. пособие / В. Г. Алабин, А. В. Алабин, В. П. Бизин. — Х.: Основа, 1993. — 243 с.: ил
7. Виноградов В. Е. Стимуляция работоспособности и восстановительных процессов в тренировочной и соревновательной деятельности квалифицированных спортсменов / В. Е. Виноградов. — К.: Славутич-дельфин, 2009. — 367 с
8. Волков Л. В. Теория спортивного отбора: способности, одаренность, талант. — К.: Вежа, 1997. — 128 с
9. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте: Общая теория и ее практические приложения. К.: Олимп. лит., 2015. Кн .1, 680 с., Кн.2. 752 с.
10. Теорія і методика дитячо-юнацького спорту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. О. А. Шинкарук, С. О. Павлюк, Є. М. Свіргунець. В. В. Флерчук. Хмельницький: ХНУ, 2011. 144 с.
11. Шинкарук О. А. Отбор спортсменов и ориентация их подготовки в процессе многолетнего совершенствования. К.: Олимпийская литература, 2011. - 360 с.
12. Шинкарук О. А. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів; МОНУ, НУФВСУ. Київ: НВП Поліграфсервіс, 2013. 136 с

Інформаційні ресурси

- 1 Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khnu.km.ua>.
- 2 Електронна бібліотека університету .
Режим доступу : http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
- 3 Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.